

Pa pošli prejeman:
za
celo leto naprej 28 K — h
pol leta : 13 —
četrt : 6, 50 —
mesec : 2, 20 —
V upravnihstvu prejeman:
za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 —
četrt : 5 —
mesec : 1, 70 —
Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inzerate
sprejema upravnistvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopial se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 130.

V Ljubljani, v torek 10. junija 1902.

Letnik XXX.

Ginevanje veleposesstva.

Zadnja številka »Argo« omenja »zlate knjige«, v kateri so bili zapisani na Kranjskem po benečanskem zgledu »gospodje«, ki so imeli pravico prihajati v deželni zbor.

Leta 1824 je bilo po teh zapisih v kranjskem deželnem zboru 494 glasov. To je v primeri z današnjimi razmerami pač visoko število. A krčilo se je vedno bolj.

L. 1848 je v deželnem zboru še 9 duhovnikov, 200 vitezov in gospodov in 9 meščanov.

L. 1895 smo šteli še 103 volivce v veleposesstvu.

L. 1897 jih je bilo še 96.

L. 1900 se je pa to število skrčilo že na 90.

Ginevanje veleposesstva na Kranjskem je torej dejstvo, ki se razvija dosledno že celo stoletje, a vzroki segajo že daleč nazaj. V deželnem arhivu je listina od l. 1603, ki pripoveduje, da propada plemstvo in veleposesstvo, ker se prodajajo posestva in ker se kmetje osvobojujejo robstva. V 18. stoletju so posebno reforme Marije Terezije pospeševale ta razpad in osvobojenje zemljišč je vzelo plemstvu njegovo privilegirano trdnost.

V sedanjih razmerah mora nujno priti do popolnega razpada veleposesstev, prej ali slej. Posestnik se more ohraniti le, če dela sam s svojo družino. Vedno redkejši postajajo oni, ki bi dosegli primerno obrestovanje poljskega dela, ako se sami ne bavijo z gospodarstvom in prepuščajo svoja posestva oskrbnikom. Poljsko delo se sploh ne izplačuje, živinoreja malo, in le gozdovi še drže naše grajščake. Poleg tega je pa za novodobno gospodo tako vabljivo, da proda svoje posestvo na drobno, ter denar naloži na obresti ali pa investira v industrijskih podjetjih. S tem pa ji izginja stari značaj pravega plemstva in nekdanje viteške rodbine postajajo meščanske.

Pri nas na Kranjskem vidimo pa, da igra ta faktor politično najvažnejšo ulogo. Več kakor četrti del celega deželnega zbora obstoji iz zastopnikov veleposesstva. In tu se

je pokazala še ta nenormalnost, da se je veleposesstvo ločilo popolnoma od onega stanu, ki mu je po gospodarskih interesih najbližji, od kmečkega posestnika, in stopilo v politično zvezo z zastopniki onega liberalizma, ki razjeda, kakor malega posestnika ravno tako tudi veleposesstnika.

Naši liberalci, onemogli, decimirani, zbegani, so po deželi priberali pred grajska vrata ter prosili gospoda barona, naj jih vendar on sprejme, ker jih — kmet ne mara. In ker so nemški gospodje ravno toliko pomoči še rabili, da gospodarijo še enkrat, predno ne ugasne popolnoma zvezda kranjskega nemškega veleposesstva, so jih sprejeli, in tako je nastala ta čudna deželno-zborska večina.

Vendar računajmo, koliko časa se more to vzdržati! Če gre tako dalje, potem pade število kranjskih veleposesstev v dvajsetih letih pod polovico. Ravno sedaj se jih zopet majo cela vrsta. Tedaj bi moral biti v bližnjem času že vsak četrti veleposesstnik tudi poslanec, ako bi hotelo veleposesstvo ohraniti sedanje svoje nerazmerno zastopstvo desetih poslancev v zbornici. To je »non sens«, to je tako protinaravno, da se celo v Avstriji ne bo moglo trajno držati. Priti mora reforma, in ta ne more biti druga, kakor da pridobi ljudstvo večje zastopstvo. In kadar se to zgodi, je liberalnega gospodarstva na Kranjskem konec.

Gospodje veleposesstniki bi dobro storili, če bi na to večkrat mislili.

Državni zbor.

Dunaj, 9. junija.

Konec zasedanja.

Poslanska zbornica ima jutri popoldne ob 1/4. uri sejo. V razpravi je prememba zakona z dne 12. julija 1896 glede odpisa davkov vsled raznih uim in vremenskih nesreč. Druga točka je poročilo soc. političnega odseka o delavskih razmerah pri režijskih zgradbah in pri pomočnih zavodih železnice; tretja točka je prememba obrtnega reda glede delavcev pri stavbinskih podjetjih. Četrta točka dnevnega reda je davek od vožnih listkov. Proti tej točki ugovarjajo

češki poslanci iz taktičnih, ne iz načelnih razlogov, češ, da more zbornica ta zakon rešiti na jesen. Vladni krogi pa odgovarjajo, da bi se s tem zakon preveč zavleklo, ker bi ne bilo mogoče do novega leta dovršiti vse priprave. S tem pa bi se zavleklo tudi aboljšanje plač diurnistom in pokojnin državnim uradnikom in vdovam.

V arado se vrše nova pogajanja med načelniki klubov in vlado. Pri tej priliki hoče vlada zagotoviti, da dohodke od vožnih listkov porabi v pokritje dohodkov od državnih mitnic, ki se z novim letom opusté, dalje v pokritje višjih plač avskultantom in diurnistom ter višjih pokojnin uradnikom in vdovam. Ako se češki poslanci s tem zadovolje, potem zbornica še ta teden prične razpravo o vladni predlogi, vlada pa takoj odpove pogodbo glede mitnic ter že drugo poluletje naredbenim potom diurnistom zviša plače.

Sicer je za češke poslance malo težavno, preklicati prvotni sklep. Lahko pa se to zgodi in se bode bržčas tudi zgodilo, ako se člani klubovi polnoštevilno udeleže seje.

V tem slučaju bode vlada tudi vse storila, da zbornica še koncem zasedanja odobri pogodbo s podonavsko parobrodno družbo. Ta pogodba res ni popularna, toda ravno sedaj je večjega pomena, ko Ogri preté, da ne obnové nagodbe z Avstrijo, ako ne dobé novih koncesij. Avstrijski izvoz proti vzhodu je v prvi vrsti odkazan na Donavo in podonavsko parobrodno družbo. Ako torej avstrijska vlada z višjo podporo družbi dobi tudi odločno besedo glede tarifov, potem ima jako ostro orožje v rokah proti Ogrom. In če avstrijski parlament še v tem zasedanju odobri novo pogodbo z družbo, potem bodo naši sosede onkraj Litave malo manj ošabni in samozavestni.

Že sedaj se čuje, da misli ogrski min. predsednik pl. Szell odstopiti, ker ga je dr. pl. Körber s svojo odločnostjo ugnal v kozji rog. Sicer nagodba z Ogrsko ni še gotova stvar, a gotovo je, da ima Szell v svoji stranki odločen odpor proti jasnejšim določbam nove avstro-ogrske nagodbe. Dr. pl. Körber sicer ne zahteva nobenih žrtv od Ogrov, pač pa zahteva, da Ogri nagodbo

izvršujejo v njenem pravem duhu. Le popolna lojalnost ves čas, ne samo ob sklepanju nagodbe, daje pogodbi pravo veljavo. In to zahteva avstrijska vlada, za kar zasluži popolno priznanje. Upajmo torej, da se letos ugodneje konča parlamentarno zasedanje, nego mincla štiri leta.

Položaj avstro-ogrske nagodbe.

V budimpeštanskih, baje dobro poučenih krogih se sedaj ne sodi več tako kritično o stanju nagodbenih pogajanj. Prepričani so nasprotno, da se sporno vprašanje reši še tekom tega poletja. S tem so kajpada izpodbite tudi vse vesti o demisiji ministerskega predsednika Szella. Sporna točka v nagodbenem vprašanju je po mnenju ogrskih politikov edino še carinsko vprašanje. Ogri stavijo svoje zahteve glede zvišanja carine na surovine, ustavljajo se pa zahtevi avstrijskih interesentov glede višjih carinskih postavk na industrijske izdelke, posebno z ozirom na bližnjo trgovinsko pogodbo z Nemčijo. Po vsem pa, kar se doslej čuje o dogovoru mej obema vladama, se pa sme soditi, da ogrska vlada ne bo mogla vzdržati svoje prve zahteve. Nasprotno se pa sme soditi, da se bo ministerski predsednik Koerber udal drugi ogr. zahtevi ter tako odstranil zadnjo težkočo. Vse ostale, še ne rešene difference so pa tako malenkostne, da se ni bati n kake nadaljnje krize. Ogri torej pričakujejo, da se dožene celotna nagodba s carinskim tarifom kmalu po zaključku zborničnega zasedanja. — V avstrijskih parlamentarnih krogih se pa o tem vprašanju ne sodi še tako optimistiški.

Čehi in davek na vožne karte.

Zadnja pogajanja ministrov Koerberja in Rezeke z voditelji češkega kluba so imela povoljen vspeh. Sicer še ni definitivno določeno, da opuste Čehi svoje opozicijsko stališče proti vladni predlogi glede danka na vožne karte, vendar je že to precejšen vspeh, da je klubov načelnik dr. Pacak iz Budimpešte brzojavno sklical sejo češkega kluba za danes popoldne ob 2. uri. Iz tega se dá sklepati, da je jelo prevladovati mej češkimi poslanci drugo mnenje, ker si dr.

LISTEK.

Spomini na sv. deželo.

Piše Ivan Knific.

II.

V kvaranteno!

Ce potuješ na Jutrovo, moraš vzeti s seboj veliko porcijo potrpežljivosti. To sem zlasti skušal jaz, ki sem iz Portsaida v Jafu potoval celih 6 dni, dasi v navadnih razmerah to pot prevoziš v 12 urah.

Celi veliki pondeljek so nam popravljali ladjino mašinerijo. Se le na večer se je začelo kaditi iz dimnika v znamenje, da se ladja pripravlja na odhod. S tovarišem Poljakom sva hodila po krovu ter se pogovarjala to in ono. Hotela sva videti, kako ladja zapuša pristanišče in mimo nešteto drugih ladij odplove na sirno morje. Pa čakala sva zelo dolgo, preden sva kaj dočakala.

Ura v Portsaidu je ravnokar odbila polnoči, ko kapitan zapove mornarjem, naj vzdignejo mačka. Stroj zažvižga; počasi se pomikamo iz luke ali pravzaprav iz su-

eškega prekopa. Dva zelo dolga kamnita ključa (»molo«) vodita prekop v sredozemsko morje. Nebroj luči žari ob straneh prekopa: rdečih, zelenih in belih. Ladji je torej določena natančno začrtana pot. Na enem izmed ključev so postavili Lessepsu velik bronast spomenik. V levici drži papir, svoj glasoviti načrt, z desnico pa kaže proti prekopu, češ: Pot Vam je odprta. Na podstavu pa je zapisano Lessepsovo geslo: Aperié terram gentibus! Da se narodom otvori svet, je zgrajen ta prekop.

Električne žarnice portsajdske so izginjale bolj in bolj; le visoki svetilnik nam je še naznanjal kraj, kjer smo zapustili črno Afriko. Z g. Antonom sva se podala k počitku. Ladja pa je mirno plula dalje in dalje, pa ne proti Jafi, marveč proti Berutu — v kvaranteno.

Veste, kaj je to: kvarantena?

V južnih krajih, v Egiptu, Arabiji, Turčiji itd., večkrat razsaja kuga ali vsaj kolera. Večinoma se to zgodi vsled umazanosti in nesnažnosti, ki gospodujeta pri Arabcih in Turkih. Zloglasna so tudi romanja mohamedancev v Meko in Medino. Turška vera namreč zapoveduje, da mora

vsak Turčin, če mu je le mogoče, vsaj enkrat v življenju romati v Meko, rojstni kraj Mohamedov. Zlasti zadnji mesec turškega leta — letos meseca marca — potujejo v Meko velikanske množice. Mohamedanci pa imajo to navado, da tudi svoje mrliče vozijo s seboj, da, če le-ti pred smrtjo niso mogli romati v »sveto mesto«, vsaj po smrti obiščejo to svetišče. Razume se, da je v Meki in krog Meke vse ozračje okuženo vsled ogromne množice ljudstva; pravijo, da vlada one dni v mestu grozen smrad vsled mrličev, ki so jih pripeljali od vseh strani. Kaj čudi, da razsaja ob času turškega romanja redno vsako leto kolera in mnogokrat tudi kuga v Egiptu in Arabiji.

Kakor je sicer turška vlada zloglasna po svoji brezbriznosti, toliko pa vendar skrbi, da se kužne bolezni ne zanašajo v kraje, kjer jih še ni. In zato je vpeljala strogo »kvaranteno« za vse ladje, ki prihajajo iz okuženih krajev, to je, vsaka ladja mora gotovo število dni ostati pred mestom, preden more kdo raz in na ladjo. Prvotno, in to znači tudi ime »kvarantena«, je morala ladja 40 dni (!) čakati pred mestom; pozneje so znižali število dni na deset, na štiri

in nazadnje na dva dni. Vsakdo pač uvidi, kako dolgočasna je taka »kvarantena«. Da ostaneš deset dni na morju vedno na istem mestu, da gledaš in občuduješ mesto in pristanišče, pa ne smeš vanj: dolgočasnejše stvari si ne moreš misliti. Toda pokoriti se moraš, če hočeš priti v dotično deželo.

Nam eta bila določena samo dva dneva kvarantene. Da sem prišel teden dni prej, bi bil moral čakati štiri dni.

Kakor znano, Jafa nima pravega pristanišča; vse ladje morajo ostati sredi morja. Ker tak kraj ni pripraven za kvaranteno, so nas poslali v Berut, glavno obmorsko mesto v Siriji, mesto, ki je od Portsaida dvakrat tako daleč kot Jafa.

Bil sem torej zelo slabe volje, ko sem zapuščal Portsaid. Tudi tovaris Poljak se je držal čemerno. Toda: pomagaj si, če si moreš!

Imeli smo zelo lepo vreme. Morje je bilo gladko kot zrcalo; parnik je rezal gladino, da je bilo veselje. Vso pot so nas spremljali galebi, ptice, ki so pobirale ostanke, kar se jih je pometalo v morje. Delfini so se igrali krog ladijinega kljuna. Poskakovali so iz vode in se izkušali z ladjo. Vožnja po

55 20.6

bilo 200 ljudi. Ali so tudi prali umazano perilo Wolfovo, o tem molči poročilo. V odbor je izvoljen tudi tiskar Rud. Bertschinger v Celovcu. Ta mož ima res obsežno in vsestransko dušo. Ob ponedeljkih izdaja vsenemško glasilo „Kärntner Wochenblatt“, ob sredo prihaja iz njegove tiskarne soc.-demokratski „Volkswille“, ob četrtek pa izdaja „Bauernzeitung“, ki naj reši naše kmete. Prej je celo bil tudi že odgovorni urednik slovenskega pisanega „Kmetkega lista“. Ta mož gotovo spada v odbor vsenemškega društva. Če on ne prinese rešitve Korošcem, kdo pa potem? — Iz Velikoveca je izvoljen v odbor znani trgovec Hutt. Slovenski kmetje iz okolice, — dobro si zapomnite to ime! — Od nadaljnjih razprav ni kaj posebnega omeniti. Nekako glavno besedo je imel trgovinski učitelj Pohl iz Celovca. Da se je posebno udrihalo po „klerikalcih“, je umevno. V razpravi so posegli tudi soc. demokratje, katerih je prišlo več na shod. Izdajalska pesem „Wacht am Rhein“ je zaključila shod.

Poravnava. Pred mariborskimi porotniki bi se bila včeraj morala vršiti ponovna obravnava proti bivšemu odgovor. uredniku „Südt. Presse“ in „Slov. Gosp.“ radi žaljenja dr. Glantschnigga, L. Kralika ter radgonskega Wratschkota ter drugov, ker je najvišje sodišče razveljavilo prvotno obsodbo. Obtoženec namreč ni dobil povabila k dotični obravnavi. Nova razprava se pa ni vršila, ker je prišlo do poravnave.

Tožbe na tožbe. V Gorici pride pred porotnike gospod Jožef Marušič, ker ga toži gospod Andrej Gabršček zaradi razžaljenja časti. Po citatih iz „Soča“, katere smo sem-tertje priobčili v „Kotičku za liberalce“, lahko sodijo čitatelji, koliko vzroka ima go-spod Gabršček tožiti druge, da o njem nedostojno pišejo. — V Trstu toži urednik „Edinosti“ urednika „Novega lista“. Vse je razžaljeno. Bog se usmili! To bodo prizori za porotnike.

Občinske volitve v Dekanih so dovršene. Boj je bil hud. Zlasti stranka bivšega župana, imenovana od Italijanov »zmerna stranka«, je razvijala silno agitacijo. Vzlic temu je protilaška stranka zmagala popolnoma v tretjem in drugem razredu, dočim je v prvem razredu izvoljenih šest nje kandidatov, štirje pa so pristali nasprotne stranke.

Gledališka predstava v Škofji Loki. Člani slovenske drame gostovali bodo v nedeljo dne 15. t. m. v škofjeloški čitalnici, katera priredi v svojih prostorih gledališko predstavo »Oče in oči« ali »Ženski Otelo« igrokaz v treh dejanjih. Vstopnice se dobivajo v lekarni g. Ervina Burdycha. Sedeži v prvih vrstah po 1 K 60 v., v ostalih po 1 K. Vstop je vsakemu dovoljen.

Ogenj na Igu pod Ljubljano. O tem smo dobili danes še naslednje sporočilo: V soboto 7. t. m. okoli pol 8. zvečer nas je prestrašilo bitje plat-zvona. V živinskem hlevu Jožefa Hitejca jelo je goreti, ko ni bilo nikogar domačih doma in tudi živine ne v hlevu. Posrečilo se je prav kmalu ogenj pogasiti. Dobro pol ure pozneje, ko smo bili ravno pri večernicah v farni cerkvi, nastane naenkrat velik krik, vse hiti iz cerkve, plat zvona bije, dve sosedni poslopji Uršule Štrukelj in I. Glavan sta bili v polnem plamenu. Nevarnost je bila tem večja, ker so ognjegasci le na eni strani ogenj lokalizirali, zaradi tega je tudi mnogo trpelo in je požar dovedeno tudi skladišče kmetijsk. društva. Poda prvih dveh sta popolnoma pogorela. Sumi se, da je zlobna roka nalašč to zanesla. Pri vsi nesreči je bila sreča, da ni bilo vetra, ker težko bi bilo ohraniti druga skladišča trgovcev in kmetijskega društva. Še-le ob 2. zjutraj v nedeljo se je ogenj popolnoma pogasil.

Nova Raiffeisnova posojilnica. Dosedanja Schulze-Delitsch-ova posojilnica v Zatičini se je na zadnjem obnem zboru preselila v Raiffeisnovo posojilnico.

V lisičji jami je svojega umorjenega novorojenega otroka, kateremu je dala življenje v Celovcu meseca sušca, skrila dekla Marija Rutnig v Lblingu. Truplo po meseca maja našli otroci, dne 5. t. m. pa so nečloveško mater zaprli.

Živnozdravniška predavanja bodo v ljubljanski okolici 13. julija v Borovnici,

20. na Dobrovi, 27. na Brezovici in 3. avg. v Šmartnem pod Šmarnogoro.

Graščino v Radečah nameravata, kakor se govori, gg. Prosenc in Hribar prodati občini za šolo.

Poštno zvezo Sodražica Travniki je, kakor se nam z Dunaja poroča, te dni dovolilo trgovinsko ministerstvo.

Ljubljanske novice. Na grobu svoje žene se je ustrelil danes na pokopališču pri sv. Kristofu okoli sedme ure zjutraj ravnatelj Baumgartnerjeve rudeče tovarne pri Vevčah gospod Jožef Dievok. Bil je takoj mrtev. V samomoru so ga gnali baje dolgov. Pokopališče je danes dopoldne preč. stolni župnik kanonik g. Erker na novo blagoslovil. V kratkem času se je izvršil torej v Ljubljani že četrti samomor. — K samomoru kurjača Preua se nam poroča, da je Preu lani prestopil od katoliške vere k protestantom. — Razstava slik M. Ruppea je zopet v realnem poslopiju. Razstavljene so slike Tirolske in Kranjske. — Agent za izseljevanje v Ameriko, Strelinga, so aretirali. — Aretirala je policija radi krvosramnosti delavko Mehle in njenega sina. V njenem stanovanju so našli tudi več srebrne, v Vodmatu ukradene namizne oprave. Na sumu sta še raznih tatvin. — In še en samomor! Danes je šel pod vlak pri Lattermanovem drevoredu v bližini dirkališča drvar Jakob Krušič. Staremu možu so moči spešale. Rekel je, da ne bo več bežal, in šel v smrt. Vlak mu je glavo odtrgal. Krušič je bil takoj mrtev. Po Ljubljani je bil poznan kot »drvar s pokvarjeno nogo«.

Iz Trsta. Skupno zadrugo snujejo tržaški tesarji, rezbarji in mizarji. V nedeljo so imeli posvetovanje.

Socialno »Reke«. Stavke se nadaljujejo. Zadnja nedeljo bi bili morali v spomin Izveličarju postaviti veliki križ, a ga niso mogli dovršiti zaradi stavke. Slovesnost so preložili za negotov čas. — Kamnoseki so dosegli, kar so zahtevali: Devet-impolurni delavnik po letu in po zimi. Ti so šli takoj na delo. Zidarji pa stavkajo še vedro naprej. Mir se nikjer ne moti. Stavkajoči so popolnoma složni. — V stavko hočejo stopiti trgovski pomočniki v manufakturnih in specijalnih prodajalnicah. Predložili so gospodarjem sledeče zahteve: Od 1. aprila do 31. septembra naj se otvorijo prodajalnice ob 7. zjutraj in zapirajo ob 8. uri zvečer; od 1. oktobra do 31. marca odpira se naj ob 8. zjutraj in zapira ob 7. zvečer. Čas za obed bodi 1½ ure brez razločka celo leto. Zaprte naj bodo prodajalnice celi dan: vse nedelje v mesecih juniju, juliju in avgustu, na Velikonočno nedeljo, Binkoštno in na Božič. Izročili so trgovcem te zahteve ter pričakujejo odgovora. — Zahvalil se je za predsedništvo društva »Operaia Fiumana« g. Anton Simonič, kateri je bil predsednik temu društvu celih 19 let. Izvolili so ga za častnega člana. Bil je goreč in delaven za društvo.

Zagrebaške novice. Nadvojvoda Leopold Salvator v Zagrebu. Mažarski časopisi pišejo, da bo zagrebaški zapovednik Bechtolsheim šel v pokoj, a na njegovo mesto pride nadvojvoda Leopold Salvator. — Žrtva ritualne operacije. V hiši izraelskega trgovca Steinhardtta se je dogodila v petek v jutro značilna nesreča. Trgovcu Steinhardtta se je rodil sin. Na novorojencu so izvršili izraelsko ritualno operacijo, ki se je izvršila s katastrofo. Ubogi otrok je umrl valed krvavenja. Takoj pozvani zdravniki so mogli le konstatirati nastalo smrt. — Homes in Fey gostujeta sedaj v Zagrebu. — Drugi kongres hrvaških in srbskih čebelarjev se bo vršil v Zemunu 22. sept. — Ivan Dimitrovič aretiran. Tatinski tovariš pred 14 dnevi v Zagrebu aretirane družine Dimitrovič 19letni dijak dež. obrtne šole Ivan Dimitrovič je prijet. Povrnili se je v Zagreb po več tedenskem potovanju, ne da bi vedel, da so mati in sestra radi tatvine prijeti. Šel je na svoj dom, katerega je pa našel zaprtega. Policija ga je skoro dobila v roke. — Hrvaška drama gostuje v Oseku. — Za osnovevanje »Hrvaškega parobrodarskega društva« je doslej upisanih 200.000 kron. — K slavnosti

40letnice pevskega društva »Kola« v Zagrebu se je doslej oglasilo 26 hrvaških pevskih društev. — Velika mlekarna. V Zagrebu se bo s pomočjo vlade ustanovila parna mlekarna pod imenom »Hrvaška središnja mlekarna«, stoječa pod nadzorstvom kr. hrv. slav. dalm. zemaljske vlade v Zagrebu.

Sneg v juniju. Med 8. in 9. t. m. je padel v nekaterih krajih novomeškega sodnega okraja sneg, ki je pokrival tla pol dne. Tudi po koroških gorah je padel sneg.

Pogreša se od 12. maja 25letni slaboumni Fran Perat iz Žužemberka. Omenjeni dan je odšel z doma in se doslej še ni vrnil.

Utonila je v Krki 3. t. m. popoldne 7½ letna hči mlinarja Mih. Gričarja blizu Novega mesta.

Na včerajnji semenj je bilo prignanih 880 konj in volov, 295 krav in 84 telet; skupaj 1259 glav. Kupčija je bila kljub slabega vremena dosti povoljna, posebno za govejo živino, ker so prišli kupci z Morave.

Najnovejše od raznih strani. Velika povodenj v Bosni. Voda je preplavila mesteca Prozor v Bosni. Vsi mostovi so razrušeni. Radi velike vode ne more nihče v mesteca. Ves promet je ustavljen. Podrobnih vesti še ni. — 3000 natakarskih stavk v Milanu. Vse večje kavarnice in restavracije so zaprte. — Aretiranje sleparske družine Humbert menda ni več daleč. Pariška policija pravi, da že ve za nje skrivališče in da jo bo kmalu aretovala. — Srbski cerkveni kongres zboruje v Karlovcih. — Umor v Londonu. V Londonu se je primeril umor, ki spominja na Jaka, razparalca trebuha. Na ulici so dobili žensko truplo, razrezano na 10 kosov. Črev je manjkalo. — Obsojeni orožniki v Sarkad Noresztur je bila lani oropana občinska blagajna. Orožniki so prijeli ropa sumljiva Franca Nistzarja in Emerika Kissa ter so ju v zaporu silovito prepevali. Stirje orožniki so sedaj obsojeni na 3 do 7 mesecev. — 13letni deček v smrti radi Burrov. Na Dunaju se je ustrelil 13letni deček Leopold Winkler v žalosti, da so se Buri udali Angležem. Deček je ustanovil zvezo dečkov: »Zvesto pri burski zastavi« ter je pred letom pobegnil z dvema tovarišema v Južno Afriko, pa je bil že v St. Hipolitu prijet in izročen materi. Ko so Buri sklenili mirovno pogodbo, je deček ves čas plakal in hodil okoli s povešeno glavo. Mladí samomorilec je zapustil listek, na katerem je zapisano: »Jaz držim svojo prisego do smrti in ostanem zvest burski zastavi!« — Pod vlak mestne železnice se je vrغل na Dunaju 33letni inženjer južne železnice Rudolf Hebler iz Celovca. Vlak ga je strahovito zmečkal. — Dijaški vulkan. Ogrska torej nima vulkana. »Vulkan« pri Eperiesu na Ogrskem, o katerem se je čitalo toliko senzacionalnosti, je dijaška šala. Dijaki so napravili na vrhu gore dim, njihovi tovariši pa so hitro po mestu raznesli vest, da gora izpušča vulkanične sopare. S tem so provzročili mnogo strahu. — Demonstracija za nedeljski počitek so priredili v nedeljo trg. pomočniki v Brnu. — V smrti radi glavnega dobika. Hišni posestnik Jurij Landerl na Nižjem Avstrijskem je zadel glavni dobiček hamburške loterije v znesku 70.000 mark. Finančna oblast je to zvedela, konfiscirala je srečko, ker je v Avstriji prepovedana, in je kaznovala Landerla. To je moza tako razžalostilo, da se je obesil. — Senzacionalna iznajdba. Profesor fizike Figueras v Londonu je iznašel aparat, v katerega se lahko ujame v zraku se nahajajoča elektrika.

Vrešenski Poljaki. Prasečka, ki je bila obsojena na dve leti zapore od pruskih sodnikov, ko je branila svojega otroka proti surovosti pruskega učitelja, je ubežala v Galicijo. Po svojem poklicu je perica. Poljaki ji bodo kupili pralnico, da se bo preživela. Njen mož je mlinar in pride zanj.

50.000 K je glavni dobiček loterije gledaliških igralcev. Opozarjamo, da bo zrebanje nepreklicno 19. junija t. l. in da se vsi dobitki po odtegnjenih 10% izplačajo v gotovini.

Kotiček za liberalce. »Obrambno društvo« — razkrinkano. V »Narodu« beremo: »Pred nekaj meseci s tolikim hrupom ustanovljeno »Obrambno društvo« je sedaj nesmrtno blamirano. »Soča« je prišla tem tičem na sled in razkrila, da je to »Obrambno društvo« kovačnica laži in družega nič. To razkritje se je pa zgodilo tako-le: V »Soči« je bil o nekem g. nuncu dopis, seveda resničen, ali tiste vrste, katera prijateljem pri »Obrambnem društvu« ni povšeči. Ko so brali Lampetki tisti dopis v »Soči«, — so pisali hitro tistemu g. nuncu, naj po-

pravi oni dopis v »Soči« ne glede na to, ali je resničen ali ne. »Popraviti se mora, pa če je še tako resnično«, to je deviza »Obrambnega društva«. Nato sledi cela vrsta obrekovanj in sumničenj, ki so vredna — Gabrščkovega glasila. Na vse to odgovorimo s tem, da javljamo: Kar nam tukaj »Soča« očitá, to je navadna liberalna laž. »Obrambno društvo« ni še nobenemu duhovniku poslalo poziva, da naj popravi kak resničen dopis kot neresničen. — Kje liberalci stoje. To veliko vprašanje je sedaj menda pojasnjeno. »Narod« je to povedal: »Narodno-napredna stranka pa takorekoč stoji in pade z »Narodno tiskarno«. Čestitamo na tem velikanskem stališču! — Iz včerajšnjega »Naroda« smo izvedeli, da si liberalci žele g. Štefeta v Ameriko. Ta želja je jako sumljiva, mislimo pa, da jim g. Štefe ne bo še tako hitro naredil tega veselja.

Društva.

(Slovensko katoliško akademsko društvo »Danica«) priredi v četrtek dne 12. t. m. svoj III. redni občni zbor s sledečim vsporedom: 1. Predavanje cand. med. J. Hubada. 2. Čitanje zapisnika. 3. Poročilo odborovo. 4. Slučajnosti. — Lokal: Bayerische Bierhalle, I., Reicharathstrasse 15. — začetek ob 7. uri zvečer.

Telefonska in brzajavna poročila.

Dunaj, 10. junija. Danes sta imela »Slovanski centum« in hrvaško-slovenski klub prvo skupno sejo. Dogovor je bil o delovanju do jeseni in o stališču napram davku na vozne listke in napram predlogi o dunajski parobrodni družbi. Na čelu združitve sta dr. Šusteršič in Ivčević.

Dunaj, 10. junija. Cesar je že podpisal cesarski patent, ki sklicuje deželne zbore. Zadnja seja državnega zbora je v soboto.

Dunaj, 10. junija. Danes so se mladočeški poslanci posvetovali o tem, naj li dovolijo, da pride takoj predloga o davku na vozne listke na dnevni red. Pacak je poročal o koncesijah, ki jih je vlada zato pripravljena dati. V prvi vrsti je vlada pripravljena obvezno obljubiti, da se prično češko-nem. pravne konference, da se mitnice še prej odpravijo, kakor je pa naznanila vlada, da se plače diurnistov zboljšajo in da bode v zakonu navedeno, zakaj se bode porabila dovoljena svota.

Dunaj, 10. junija. Iustični minister Spens Booden radi bolezni izstopi iz ministerstva. Odstop se izvrši o parlamentarnih počitnicah.

Dunaj, 10. junija. Vsenemški delavski list »Hammer«, glasilo poslanca Steina, je izgubil toliko naročnikov, da bo odslej izhajal samo vsakih 14 dni.

Celovec, 10. junija. Burgarel z 10 proti 2 oproščena.

Budimpešta, 10. junija. Ogrski korespondenčni urad najodločneje demantira vest o povstanku krize v ogrskem kabinetu.

Rim, 10. junija. Včeraj dopoldne se je vršil v Sala Reggia javni konzistorij, pri katerem je imel sv. oče, ki se izbornu počuti, daljši nagovor. Zahvaljeval se je Bogu, da mu je dal doživet letosnji jubilej, pozdravil z velikim veseljem mnoga romanja, ki jih prirejajo verniki v Rim, potem pa izrazil svojo žalost nad rovanjem verskih nasprotnikov, ki izkušajo Italijo, posebno pa Rim odtrgati krščanstvu s tem, da razširjajo s spisi, govori, glediški predstavami krivoverstvo, protestantizem in pornografijo. — Potem je sv. oče izročil kardinalski klobuk novim kardinalom Martinelliju, baronu Skrbenskemu in Puzyni. V naslednjem tajnem konzistoriju je bilo imenovanih več novih škofov, mej temi Jordan za Gorico in Nagl za Trst.

Varšava, 10. junija. Prepoved Tolstojevih spisov v vsej Rusiji je sv. sinoda potrdila.

Bruselj, 10. junija. Bolezen Krügerjeva se je poslabšala. Krüger jako težko diha in ima nevarno srčno bolezen.

Franc Jožefova grenka voda

je najboljša naravno čistilo.

V zalogi v Ljubljani pri Mh. Kastner-ju
in Peter Laasnik-u. 585 10-10

Umrli so:

7. junija. Alojzija Altenburger, uradnika vdova, 72 let, Poljanska cesta 8, ostarelost.
8. junija. Alojzija Hirsal, fin. računski revident, 39 let, Zaloška cesta št. 11, carcinoma ventriculi. — Angela Bizjak, peka hči, 12 dni, Dalmatinove ulice 9, življenjska slabost.
V bolnišnici:
6. junija. Jožef Novinec, kajzar, 38 let, jetika.

Dunajska borza

dné 10. junija.

Skupni državni dolg v notah	101:65
Skupni državni dolg v srebru	101:55
Avstrijska zlata rent 4%	120:90
Avstrijska krona rent 4%	99:80
Ogerska zlata rent 4%	120:70
Ogerska krona rent 4%	97:85
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1197:—
Kreditne delnice, 160 gl.	689:25
Londona vista	240:85
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117:35
20 mark	23:47
20 frankov (napoleonor)	19:07
Italijanski bankovci	93:70
C. kr. cekini	11:28

Zitne cene

dné 9. junija 1902.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za junij	K 9:37 do 9:38
" jesen	8:17 " 8:18
Ri za junij	7:58 " 7:59
" jesen	6:97 " 6:98
Koruzi za junij	5:36 " 5:37
" " juli-avgust	5:39 " 5:40
" " sept.-oktober	— " —
Oves za junij	7:84 " 7:85
" jesen	6:16 " 6:17

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za junij	— " —
" oktober	7:91 " 7:92
Ri za maj	— " —
" oktober	6:61 " 6:62
Oves za maj	— " —
" oktober	5:81 " 5:82
Koruzi za maj	— " —
" julij	5:11 " 5:12
" avgust	5:16 " 5:20

(Refektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banška	K 9:45 do 10:—
južno zel.	9:65 " 10:10
Ri	7:70 " 8:—
Ječmen	7:00 " 8:00
ob Tisi	6:85 " 7:75
Koruzi ogerska, stara	— " —
nova	5:50 " 5:60
Cinkvant	— " —
stara	— " —
nova	6:25 " 6:65
Oves srednji	7:55 " 7:75
Fižol	7:75 " 10:75

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 506-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetereci	Kolo	Predvidena padavina
9. zveč.	736-7	12-5	sl. jug	oblač.	—
10. 7. zjut.	729-3	12-4	sr. svzh.	sk. oblac.	4-5
3. popol.	728-7	16-9	sl. jvzh.	—	—

Srednja večerajšnja temperatura 12-1°, normale: 17-0°.

718 1-1

Potrim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš predragi soprog, oziroma oče, gospod

Simon Pretnar

posesnik

v ponedeljek, 9. t. m., ob 8. uri zvečer po dolgi, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspal v 52. letu svoje dobe.

Pogreb draga rajnika bo v sredo, 11. t. m., ob 1/2 10. uri dopoldne
Blagega pokojnika priporočamo v molitev.
Jesenice, dné 9. junija 1902.

Apolonija Pretnar, soproga. — Janko, jednoletni prostovoljec, Marija, Antonija, Ivanka, otroci.

Na prodaj je

prav po ceni glasovir, harmonij, velika slika (sv. zadnja večerja) in zbirka školk.
Več se izve v Ljubljani, „pri Virantu“, I. nadstropje.
707 3-2

Na najvišje povelje Nj. c. in k. apost. Voličanstva

XXII. c. kr. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

Ta denarna loterija,

edina v Avstriji postavno dovoljena, ima 17.822 dobitkov v gotovem denarju v skupnem znesku 442.850 kron.

Glavni dobitnik znaša

200.000 kron

v gotovem denarju.

Žrebanje nepreklicljivo dné 12. junija 1902.

Jedna srečka stane 4 krone.

Srečke so dobili na Dunaju pri uradu za državne loterije, III. Vordere Zollamtsstrasse 7, po loterijah, trafikah, pri davčnih, poštah, brzojavnih in železniških uradih ter v menjalnicah itd. — Načrti za žrebanje brezplačno. 135 10-10

Srečke se pošiljajo poštine prosto.

C. kr. vodstvo državne loterije.

Oddelek za državne loterije.

Luskinasto-oklopna barva

je uporabljiva za okrasje, preprečuje rjo, daje lep kovinski lesk. Sosebno priporočljiva za prevlake predmetov, kateri trpijo vsled vremena, n. pr. mostovi, železne konstrukcije, konstrukcije pod vodami, vrtno ograje, strešice nad prodajalnici, shrambe za plinove zvončke, železne predmete sploh itd. Edina prodaja za Kranjsko pri trdkri BRATA EBERL v Ljubljani, Frančiškanske ulice. — Vnanja naročila proti povzetju.
Vzorci na zahtevo zastoj. 524 4 12-2

Prodám čisto novo

popolno opravo

za špecerijsko trgovino.

Jos. Jebačin,

Ljubljana.

717 3-1

Senica (šupa) v najem.

Senica, dolga 25 m, široka 10 m, visoka 8 m, z opeko krita, se dá takoj v najem.

Več se izve pri gosp. L. Štriclju, Sv. Petra cesta št. 35. 719 1-1

Vožnjekarte

in

tovorni listi

AMERIKO.

Kraljevi belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje:

Red Star Linie

Dunaj, IV., Wiednergürtel 20,

ali pa 346 13

ANTON REBEK v Ljubljani, Kolodvorske ulice 34.

Predzadnji teden!

Glediščnih igralcev loterija

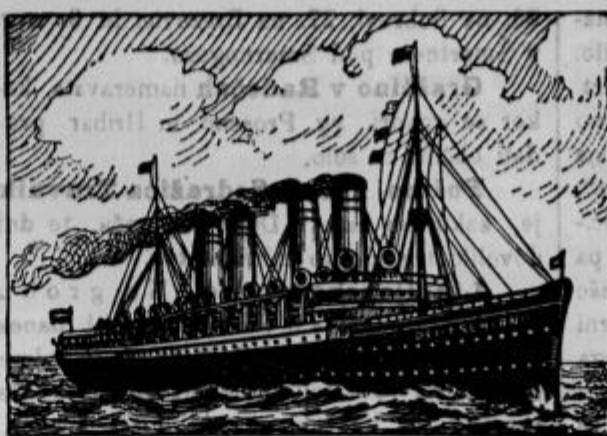
1 glavni dobitnik	50000 kron
1 " "	5000 " "
1 " "	3000 " "
2 " "	2000 " "
5 dobitkov	1000 " "
10 " "	500 " "
20 " "	200 " "
60 " "	100 " "
100 " "	50 " "
300 " "	20 " "
3500 " "	10 " "

Srečke po 1 kroni

priporoča 136 16

J. C. Mayer, v Ljubljani.

Vsi dobitki se po odtegnjenih 10% izplačajo v gotovini.

Največje najhitreje ter najvarneje vrste velikanskih parnikov, ki vozijo v

AMERIKO.

Hamburg - New Jork le 6 dni.

Vožne karte po najnižjih cenah za vse razrede prodaja ter daje pojasnila točno in brezplačno oblastveno potrjena

agentura Hamburg-Amerika Linie

v Ljubljani, Marjlin trg št. 1, nasproti frančiškanski cerkvi.

Kupi se

657 4-4

(vsi ali posamezni letniki, tudi necelotni): „Sl. Glasnik“, „Besednik“, „Kres“, „Slov“, „Zora“, „Zvon“ dunajski in ljubljanski, „Dom in Svet“, „Cvetje“ z vrtov sv. Frančiška; ponudbe na naslov: Dobro plačilo, pošte restante Ljubljana.

St. 12.087.

Razglas.

714 3-1

V smislu § 9 zakona z dné 11. junija 1879, drž. zak. št. 93, zavezane so občne imeti natančno evidencijo o nastanjevalnem prostoru za trajno in prehodno vojaško nastanjevanje po posameznih hišah.

Ker so se vsled potresa 1895. l. te razmere v Ljubljani po prezidavah in prizidavah jako izpremenile, bode mestni magistrat dal vnovič premeriti v nastanjevalne namene prikladne prostore v vseh hišah v Ljubljani.

Vsem hišnim posestnikom, kakor tudi najemnikom stanovanj se toraj naroča, da za časa merjenja skrbé za to, da se magistratnim organom, ki bodo ta dela izvrševali, ne bodo pri tem kake ovire delale, in da bodo istim brez izjeme vsi prostori dostopni.

Ta dela izvrševala se bodo vedno o popoldanskem času, ter se bode to dotičnim hišnim posestnikom, oziroma oskrbnikom, vedno dan prej naznanilo, da obvesté svoje stranke.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 2. junija 1902.

St. 18423.

Razglas.

710 3-2

Glede na to, da velik del mlekaric in kupujočega občinstva še vedno prodaja in kupuje mleko in mlekarke izdelke na samovoljne, deloma še tudi stare mere, opozarja mestni magistrat, da je, kakor pri vseh tržnih predmetih, tudi pri mleku in mlekarških izdelkih dopustna edino le mernična mera, ter da se bode pri prestopkih tako proti prodajalcu, kakor proti kupcu kazenski postopalo.

Mlekarice, ki prinašajo mleko v steklenicah ali kovinastih posodah pod 5 litrov vsebine na trg, posluževati se imajo za odmerjanje mleka postavnih cimenčtov.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 30. maja 1902.

St. 7008.

Razpis.

706 3-2

Podpisani deželni odbor razpisuje službo

okrožnega zdravnika v Žužemberku

z letno plačo 1.400 K in aktivitetno doklado 200 K.

Prosilci za to službo pošljejo naj svoje prošnje podpisane deželnemu odboru

do 1. julija t. l.

ter v njih dokažejo svojo starost, upravičenje do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijsko državljanstvo, fizično sposobnost, neomadeževano življenje, dosedanje službovanje ter znanje slovenskega in nemškega jezika.

Oziralo se bo le na take prosilce, kateri so najmanj dve leti že službovali v kaki bolnici.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dné 4. junija 1902.

Spretni zastopniki se povsod sprejmó!

Svetovnoznaní

!!! Nad 300.000 v rabi. Nad 500 prvih odlik. !!!

Alfa-Laval-Separator-ji

so najboljši posnemavci smetane.

Je dobiti v 14 različnih velikostih, ki posamejno od 40—2000 litrov v eni ur.

Popolne oprave za dobivanje sirotke za roko in za par,

pa tudi vs. druge stroje za mlekarstvo izdeluje in pošilja

Akejska družba Alfa-Separator, Dunaj.

Zaloga za južne dežele v Gradcu, Annenstrasse 26.

Podružnice: Budimpešta. Praga. 135 52-30

Centri, podučne brožure, proračuni in načrti za mlekarne na razpolago. Svét se daje v vseh zadevah mlekarstva. Zahteva naj se naš strokovni list »Alfa-Mittheilungen« brezplačno.

Posebnost: mlek brez gnila.

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

MERCUR

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseganje kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih. 134 60